

VERTROUWELIJK

MAANDOVERZICHT

No

6 195 2

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

V E R T R O U W E L I J K

Maandoverzicht no. 6 - juni '58

(Tijdvak 1-6-1958 - 30-6-1958)

I N H O U D

I. <u>Communisme Internationaal.</u>	blz. 1 - 8
Rede van Chroestsjow te Sofia tegen het Joegoslavische revisionisme.....	1
Voortgezette, nog heftiger aanval van Peking tegen Belgrado.....	1 - 2
De executie van Nagy en zijn vrienden in relatie met de campagne tegen revisionisme en "verraad".....	2
De Poolse partijleider Gomulka bepaalde zijn positie; rede te Dantzig.....	2 - 3
Snel op elkaar volgende zittingen van het centraal comité van de CPSU; belangrijke economische beslissingen; Joegoslavië kennelijk op de agenda.....	3 - 4
Hernieuwde aanvallen op de "anti-partijgroep" van Molotow c.s.....	4 - 5
Eerherstel aan enkele Sowjetcomponisten en -auteurs; politiek dubbelzinnige tendens van een desbetreffend c.c.-besluit.....	5 - 6
Mutaties in het partij-apparaat van de Sowjet-Unie.....	7 - 8
II. <u>Activiteiten van de CPN en haar hulporganisaties.</u>	8 - 34
Aanstaande conferentie van de oppositiegroep.....	8
Mr.H.P.L.Wiessing achter Wagenaar c.s.....	8 - 9
CPN-aanvallen op "De Brug".....	9 - 11
Interventie van een veteraan van het communisme, Ir. S.J. Rutgers.....	11 - 12
Reactie op de executie van Nagy c.s.; ideologische "hardheid".....	12 - 13
Geen Waarheid Zomerfeest 1958.....	13 - 14
De ongunstige financiële positie van de partij.....	14
Buitenlandse reizen van CPN-ers; deelname aan conferentie van 15 communistische partijen te Berlijn.....	14 - 16

<u>Vredesbeweging</u> - gewijzigde handtekeningen campagne tegen de vestiging van raketbases.....	16 - 17
Het secretariaat van de Wereldvredebeweging stichtte een "vredeshuis" te Brussel: de "International Club".....	17 - 18
Pogingen tot frontverbreding en verjonging van "Verenigd Verzet 1940-1945".....	19 - 20
ANJV-vrijgestelden uit geldnood ontslagen.....	20 - 21
ANJV-acties tegen raketbases in Nederland.....	21 - 22
NVB-stertocht.....	23 - 24
<u>Vakbeweging</u> - agitatie onder bouwvakarbeiders n.a.v. de nieuwe CAO.....	24 - 25
Locale demonstraties en stakingen.....	25 - 26
Buitengewoon EVC-congres van CPN-getrouwe groep.....	26 - 31
"EVC-1958, aangesloten bij het Wereldvakverbond".....	28
Reactie van de "oude" EVC.....	31
Nationaal en internationaal facet van de breuk in de EVC; de gedragslijn van de WVV-leiding.....	31 - 34
III <u>Overige Groeperingen.</u>	34 - 37
Rechtsextremisme - propaganda in Nederland voor de "Sorbe".	34 - 37
IV. <u>Activiteiten van Indonesiërs etc.</u>	37
De trek van Indonesische studenten naar West-Duitsland en elders.....	37

Overzicht der stakingen in juni 1958.

"Agenda.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. In the upper-middle section of the page, there are three small black asterisks (*) arranged horizontally. The paper appears to be a standard notebook or ledger page. There is no handwriting or other markings on the page.

HOOFDSTUK I - COMMUNISME INTERNATIONAAL.Eenheid van het socialistische kamp vereist.

Partijsecretaris en Sowjet-premier Chroestsjow verklaarde 3 juni jl. op het zevende Bulgaarse partijcongres te Sofia, dat de Kominformresolutie van 1948 tegen Joegoslavië in beginsel terecht was aanvaard. Deze opvatting, die Peking al een maand eerder verkondigd had, is geheel in strijd met het standpunt dat Chroestsjow juist drie jaar geleden huldigde, toen het vooral op zijn initiatief tot een verzoening tussen de Sowjet-Unie en Joegoslavië kwam. Met de jongste rede van Chroestsjow te Sofia is het vriendschapsaccord van juni 1955 in wezen geliquideerd.

Daags daarna, op 4 juni, hernieuwde het "Volksdagblad" te Peking de aanval op het Joegoslavische revisionisme in een nog heftiger vorm dan een maand tevoren. Het Chinese partij-orgaan noemde de Zuidslavische partijleiders "een schaamteloze bende van renegaten". Het was de heilige plicht van de Chinese Communistische Partij samen met de zusterpartijen te strijden voor de volledige vernietiging, zowel politiek als theoretisch, van het moderne revisionisme en voor het handhaven van het marxisme-leninisme en de eenheid van de internationale communistische beweging. Deze ideologische strijd moest tot het bittere einde worden uitgevochten en had niets te maken met het feit dat het ene land groot en het andere klein is. De Joegoslavische klacht over "inmenging in binnenlandse aangelegenheden" werd dubbel belachelijk genoemd. De Bond van Joegoslavische Communisten had zelf in zijn program uitvoerig en boosaardig uitgeweid over de binnenlandse politiek van alle socialistische landen. De Joegoslavische partijleiding had goed met kwaad vergolden door op haar jongste congres haar aanvallen te concentreren tegen de Sowjet-Unie, die Joegoslavië broederlijke hulp had verleend. Zij vleide en dankte daarentegen nederig het Amerikaanse imperialisme, "de meest barbaarse volksvijand in de gehele wereld". De Verenigde Staten verwachten dat het Joegoslavische voorbeeld nieuwe Nagy's, verborgen in de communistische partijen van socialistische landen, zal aanmoedigen. Tot zover het artikel in het "Volksdagblad" te Peking van 4 juni 1958. (Opmerkelijk is, dat Belgrado op 5 en 6 juni uitvoering gaf aan de arrestatie van een aantal "Kominformisten" in de hoofdstad en elders in het land).

Het officiële Russische partij-orgaan "Prawda" nam de agressieve Chinese beschouwing reeds op 5 juni in extenso over. Het dagblad van de CPN, "De Waarheid", bracht eerst op 12-6-58, dus acht dagen later, een verkorte weergave onder een vierkolomskop met portret van Imre Nagy.

De op 17 juni door Boedapest en Moskou vrijwel gelijktijdig bekend gemaakte doodvonnissen tegen de Hongaarse "contra-revolutionairen" en "verraders" (Nagy, Maleter e.a.) hebben aan de strijd tegen het revisionisme een nog bruter aspect verleend. De voorheen door Moskou en Peking geprezen methode van overreding in het verkeer tussen communistische en andere partners is door de jongste gebeurtenissen bijzonder geweld aangedaan. De indertijd door de Sowjet-Unie en Joegoslavië voorgestane "broederlijke" gedachtenwisseling en de "kameraadschappelijke" kritiek en vermaningen zijn doodgelopen in het slop van een doelbewust geleide Chinees-Russische haatcampagne tegen Belgrado. De propaganda van het internationale communisme schildert Tito en zijn volgelingen thans, evenals in 1948 en volgende jaren, als trawanten van het imperialisme af.

* * *

Met de strijdlust van Moskou en Peking ten voorbeeld hebben thans vrijwel alle communistische partijen zich tegen het Joegoslavische revisionisme uitgesproken, waarbij communistisch Polen de hekkensluiter is geworden. Eerst op 28 juni heeft Gomulka in een rede te Dantsig persoonlijk stelling genomen in deze kwestie. Onjuiste revisionistische ideeën hadden zijns inziens Zuidslavië van het gemeenbest van socialistische staten gescheiden gehouden. Wel waardeerde de Poolse partijleider het oprechte streven van Zuidslavië naar het verminderen van de internationale spanningen, doch het steunde zijns inziens met de tot nu toe gevoerde politiek in wezen de internationale reactionairen. Gomulka zeide de billijkheid van het besluit om Imre Nagy terecht te stellen niet te kunnen beoordelen. Hij achtte de executie van de revisionist Nagy een binnenlandse aangelegenheid van Hongarije. De zaak Nagy toonde aan, dat het standpunt van de Poolse communistische partij in oktober 1956 gerechtvaardigd en juist is geweest. Polen zal blijven samenwerken met de Sowjet-Unie en met andere socialistische landen op de grondslag van internationalisme,

- vriendschap -

vriendschap en gelijkheid. De huidige anti-Russische en anti-communistische campagne van het Westen had, zo zei hij nog, ten doel de aandacht van de openbare mening af te leiden van de gespannen situatie in het Midden-Oosten en van de door het Westen voortgezette bewapeningswedloop.

De toespraak die in de "Prawda" werd gepubliceerd, wekt de indruk dat Gomulka niet alle voorbehoud heeft laten varen, dit in tegenstelling met het standpunt van de communistische partijleiders in andere landen. De rede van Gomulka, de tot dusver minst volgzaam partijleider binnen het Sowjetblok, vormde kennelijk een welkome bijdrage en een complementering van de eenheidsdemonstratie van het Sowjet-Chinese blok.

Eeraadslagingen in Moskou.

In tegenstelling met het gebruik om eens per ongeveer vier maanden te vergaderen, kwam het centraal comité van de CPSU op 6 en 7 mei en daarna weer op 17 en 18 juni bijeen. In deze zittingen zijn belangrijke beslissingen ten aanzien van de binnenlandse economie van de USSR genomen. Respectievelijk werden de door Chroestsjow voorgestelde uitbreiding van de chemische industrie - met uitzicht op een aanzienlijke produktieverruiming van de massagebruiksartikelen, in het bijzonder van plasticmateriaal - en ingrijpende veranderingen in het agrarische bestel van Sowjet-Rusland aanvaard.

Naar aanleiding van het rapport van Chroestsjow werd in de juni-zitting van het centraal comité besloten de verplichte leveringen van landbouwprodukten door de collectieve boerderijen - de kolchozen - aan de staat af te schaffen. Voorts behoeven de kolchozen niet meer in natura te betalen voor werkzaamheden van de machine- en tractorenstations, de zogenaamde MTS. Een nieuw stelsel zal worden ingevoerd waarbij de staat de landbouwprodukten gaat opkopen tegen prijzen die de boeren tot produktieverhoging zullen aanmoedigen. Het centraal comité nam voorts het besluit alle oude schulden van de kolchozen te annuleren, die waren voortgevloeid uit niet nagekomen verplichtingen tot het leveren van landbouwprodukten aan de staat en niet verrichte betaling in natura voor diensten van de machine- en tractorenstations.

Een zo snelle opeenvolging van de zittingen van het centraal comité van de CPSU valt bezwaarlijk te verklaren uit het dringende karakter van de economische aangelegenheden alléén, hoe belangrijk deze ook mogen zijn. Uitsluitend in verband daarmee zullen de ambas-

sadeurs van de Sowjet-Unie in Belgrado, Parijs, Londen en Washington - allen leden of plaatsvervangende leden van het centraal comité - wel niet overhaast in juni naar Moskou zijn ontboden. Het ligt voor de hand dat de Joegoslavische kwestie in de zittingen van mei en juni van het centraal comité aan de orde is gekomen. Zeker is dit het geval geweest ten aanzien van de bijeenkomst van 6 en 7 mei. De Sowjet-ambassadeur te Belgrado, I.K. Zamdsjewsky, heeft na afloop van deze c.c.-zitting, uit naam van de eerste partijsecretaris Chroestsjow, een brief van ultimatief karakter aan de Joegoslavische partijleiding overhandigd.

Anders dan in de befaamde zitting van het centraal comité van juni 1957, toen Chroestsjow met de "anti-partijgroep" van Molotow, Malenkow, Kaganowitsj en Sjepilow afrekende, bleven de persoonsmutaties in de jongste c.c.-zitting van 17 en 18 juni beperkt tot een uitbreiding van het partijpresidium met twee figuren die Chroestsjow na staan. Het betreft hier N.W. Podgorny, die nog maar kortgeleden, t.w. in december 1957, benoemd was tot eerste secretaris van de Oekraïense partij en D.S. Poljansky, die ook zeer recent, nl. in maart van dit jaar, premier van de grootste republiek van de Sowjet-Unie, de RSFSR, was geworden. Zij maken thans als plaatsvervangende of zogenaamde candidaatleden deel uit van het partijpresidium, waarin momenteel vijftien gewone en tien niet-stemgerechtigde candidaatleden zitting hebben. Na het XXste CPSU-congres van februari 1956 bestond het partijpresidium uit respectievelijk elf leden en zes plaatsvervangende leden.

Uit de communiqués van de vergaderingen van het centraal comité van de CPSU in mei en juni valt op generlei wijze af te leiden dat zich aan de top botsingen hebben voorgedaan. Daarentegen kwamen in het bijzonder uit Polen vaak interessante doch oncontroleerbare hypothesen over een interne machtsstrijd op het Kremlin.

"Anti-partijgroep" opnieuw aangevallen.

De geruchten over een fractiestrijd in Moskou lijken niet geheel ongegrond. Het officiële partijdagblad "Prawda" heropende namelijk op 17 april de aanval op de zogenaamde anti-partijgroep in de Sowjet-Unie. Op 26 april liet premier Chroestsjow zich over het vroegere beleid van Malenkow weer in ongunstige zin uit. Op 11 mei herinnerde de "Prawda" aan de schadelijke activiteit op economisch ter-

rein van de anti-partijgroep "geleid door Molotow". (Molotow kwam tevoren, op 7 mei, ambtshalve in het Sowjet-nieuws terug in zijn hoedanigheid van Sowjet-ambassadeur in Buiten-Mongolië naar aanleiding van de ratificatie van een handelsaccord te Ulan Bator. Aangezien Molotow hierbij optrad als vertegenwoordiger van de Sowjet-regering kon dit venzelsprekend geen aanleiding geven tot enige partij-politieke discriminatie van zijn persoon).

Een nieuwe aanval op Molotow, Malenkow en (wijlen Beria) werd gelanceerd door de publicatie op 8 juni in de "Prawda" van een beslissing van het centraal comité van de CPSU, gedagtekend 28 mei 1958. Waarschijnlijk is dit de uitwerking van een beslissing die het centraal comité in zijn zitting van 6 en 7 mei had genomen. Het bedoelde besluit draagt kennelijk een politiek dubbelzinnig karakter. Formeel beoogt het enige vooraanstaande kunstenaars in Sowjet-Rusland te rehabiliteren, maar de wijze waarop dit eerherstel is geformuleerd verraaft de intentie om Molotow en Malenkow hiermede nog eens te discrimineren.

Onder de door deze c.c.-beslissing van "onverdiende blaam" gezuiverden bevinden zich de ook in het Westen welbekende Sowjet-componisten Sjostakowitsj, Prokofjew en Katsjatoerian en het schrijvers-echtpaar Korneitsjoek en Wanda Wasilewska. Het desbetreffende besluit van het centraal comité behelst o.m. dat Stalin in het voorjaar van 1948 bij het ingrijpen tegen de betrokkenen in ongunstige zin was beïnvloed door Molotow, Malenkow en Beria.

In feite waren de discriminaties echter een uitvloeisel van de cultuur-politieke opvattingen van de protégé van Stalin, Andrej Zhdanow (overleden in augustus 1948). Gelet op de toenmalige interne machtsverhoudingen van de CPSU kunnen Malenkow, Molotow en Beria nauwelijks aansprakelijk zijn geweest voor de hun hier toegeschreven vergrijpen.

Wijselfijk wordt in het 28-5-58 gedateerde c.c.-besluit de naam Sjepilow niet vermeld. Na zijn aftreden als minister van buitenlandse zaken in het voorjaar van 1957 werd Sjepilow als lid van het partijsecretariaat de verantwoordelijke functionaris van de CPSU voor culturele zaken. Na zijn val als zogenaamde medeplichtige aan de "anti-partijgroep" werden zijn cultuur-politieke opvattingen scherp gekritiseerd. Deze inzichten van Sjepilow stemmen echter merkwaardigerwijs min of meer overeen met de inhoud van het onlangs genomen besluit van het centraal comité. Het is derhalve begrijpelijk dat men Sjepilow in deze zaak nu ongemoeid heeft gelaten.

- Blijkbaar -

Blijkbaar heeft de huidige publicatie de actueel-politieke bedoeling om het tweetal Malenkow-Molotow van partijwege nog eens in het openbaar te diskwalificeren, waarbij het voor hen wel zeer kwalijk moet zijn in één adem te worden genoemd met "de imperialistische agent en verrader" Beria. Bij een zodanige poging tot aantasting van beider reputatie kan Sowjet-premier en partijsecretaris Chroestsjow wel eens eerste politiek belanghebbende zijn. Deze voert thans zelf ten opzichte van Joegoslavië de door Molotow en anderen gewenste politiek uit. Het tegen Molotow, Malenkow en Beria gerichte decreet van 28 mei wekt de indruk mede een veiligheidsmaatregel van Chroestsjow tegen een weer optreden van deze figuren te zijn.

Speculaties over "afwezigen".

In het kader van de telkens weer opduikende speculaties over een mogelijk voortdurende krachtmeting in de hoogste partij- en regerings-regionen van de USSR trokken twee presidiumleden, namelijk Pospelow en Soeslow, speciale aandacht. Zoals bekend worden zij door talrijke westerse commentators voor opposanten van Chroestsjow's beleid gehouden. Het is zeker interessant dat in de laatste week van juni werd bekend gemaakt dat de Lenin-orde is verleend aan Pospelow en aan een ander lid van het partijpresidium, Sjwernik. Laatstgenoemde is tevens voorzitter van de centrale partijcontrôle-commissie, het orgaan ter uitvoering van eventuele zuiveringen in de CPSU.

Soeslow, die lid van het partijpresidium en het partijsecretariaat is, ontbrak de laatste tijd bij plechtigheden en op bijeenkomsten waar zijn aanwezigheid anders vanzelfsprekend moet worden gedacht. Na een afwezigheid van enkele weken werd hij tot dusver het laatst in het openbaar dd. 14 mei opgemerkt bij een ontvangst te Moskou van president Nasser der Verenigde Arabische Republiek. Hij ontbrak echter nadien bijvoorbeeld op de conferenties van de landen van het Pact van Warschau, in Moskou gehouden in de tweede helft van mei. Op het van 18 tot 21 juni in Praag gehouden Tsjechoslowaakse partijcongres fungeerde Kiritsjenko, lid van het partijpresidium, als Sowjet-delegatieleider ofschoon Soeslow deze taak logischerwijze had moeten vervullen.

Tijdens een onlangs gehouden receptie op de Eritse ambassade te Moskou werden aan premier Chroestsjow door journalisten vragen gesteld over Malenkow, Boelganin en Soeslow. Chroestsjow antwoordde

dat men Malenkow in Alma Ata kon opbellen, Boelganin in het ziekenhuis kon vinden na een ondergane operatie en Soeslow in zijn vakantieverblijf te Sotsji op de Krim. De Sowjet-censuur heeft deze spontane mededeling van de Russische premier achttien uur opgehouden alvorens haar voor publicatie vrij te geven.

Mutaties in het apparaat van de CPSU.

Professor F.W. Konstantinow, tot dusver belast met de leiding van de afdeling agitatie en propaganda bij het centraal comité van de CPSU, is benoemd tot hoofdredacteur van het theoretisch partijorgaan "Kommunist". Konstantinow wordt als agitprop-leider opgevolgd door F.L. Iljitsjew, tot dan perschef van het Sowjetministerie van Buitenlandse Zaken. Iljitsjew was van 1949 tot 1953 hoofdredacteur van de "Prawda".

In de eerste week van juni werd in Moskou bekend gemaakt, dat A.N. Sjelepin, oud-1e secretaris van de "Komsomol" benoemd is tot hoofd van de afdeling partij-organen van het centraal comité van de CPSU, een post die sedert 6 maart 1957 onbezet was gebleven.

De scheidende hoofdredacteur van "Kommunist", A.N. Rumjantsjew komt aan het hoofd te staan van een blad dat binnenkort te Praag zal uitkomen ten behoeve van de internationale communistische beweging. Op de internationale conferentie van communistische en arbeiderspartijen in november 1957 te Moskou was in beginsel tot de uitgave van dit nieuwe orgaan besloten onder tegenkanting van Joegoslavië en, naar verluidt, destijds ook van de Poolse en Italiaanse communistische partijen. Tijdens het jongste congres van de Tsjechoslowaakse partij werd aan de gedelegeerden medegedeeld dat het blad weldra zal uitkomen.

Zoals bekend staat Boris Ponomarjow, de gezaghebbende partijtheoreticus aan het hoofd van de gedurende de laatste jaren in belangrijkheid toegenomen afdeling buitenlandse politiek en internationale verbindingen van het centraal comité van de CPSU. Waarschijnlijk is omstreeks maart 1957 naast hem een uit de partij voortgekomen functionaris, de vorige Sowjet-ambassadeur in Boedapest, Yury Andropow, speciaal belast met het onderhouden van de verbindingen met de partijen uit het gehele communistische blok.

HOOFDSTUK II - DE ACTIVITEITEN VAN DE CPN EN HAAR HULPORGANISATIES.

CPN.

Activiteiten van de oppositiegroep.

Op 6 juli belegt de oppositie een landelijke conferentie, waar over de te volgen politiek en tactiek gesproken zal worden. Het lijkt waarschijnlijk dat - ook al wil men geen tweede communistische partij oprichten - op deze bijeenkomst over de organisatievorm van de oppositiegroep beraadslaagd zal worden.

Tot nu toe bestaat er slechts een samenbundeling in een "Werkgroep rond De Brug". Men voelt kennelijk de behoefte aan nauwere samenwerking. De oppositie hecht aan deze conferentie blijkbaar veel belang, want de uitnodiging daarvoor vermeldt uitdrukkelijk dat geldgebrek voor deelnemers met hoge reiskosten geen beletsel mag zijn om deel te nemen.

Half juni verscheen het tweede nummer van "De Brug", het maandblad van de oppositie. Op goed papier gedrukt zag het er weer verzorgd uit.

De oppositiegroep belegde in verschillende plaatsen huiskamerbijeenkomsten. Verder sprak H. Gortzak onder meer in Amsterdam voor onderwijzers en studenten.

Mr. H.P.L. Wiessing kiest de zijde van de oppositie.

In het tweede nummer van "De Brug" heeft de thans 80-jarige Mr. H.P.L. Wiessing een artikel geschreven waarin hij zich aan de zijde van Wagenaar, Gortzak c.s. schaart.

Deze groep heeft de eenheid van de communistische partij zijns inziens niet verbroken. De fout ligt volgens hem bij de leider - dus De Groot - een man met een minderwaardigheidscomplex, overgebleven uit vroegere vernederingen en uit vroegere gemaakte kapitale fouten. Door zijn minderwaardigheidscomplex zoekt hij voldoening in onbepaalde machtsuitoefening en willekeur. Wanneer de CPN steeds meer mensen met een prachtige "staat van dienst" verwijdert, moet men, aldus Wiessing, toegeven dat ergens aan de top iets niet in orde is.

Wiessing, hoewel voor zover bekend geen partijlid, is sinds jaren een vurig verdediger van het communisme. Met vaardige pen heeft hij vele malen - o.m. in "De Groene Amsterdammer" en "De Vrije Katheder" en af en toe in "De Waarheid" - het communistische standpunt ten

aanzien van verschillende politieke vraagstukken verdedigd.

Toen in 1950 "De Vrije Katheder" - een maandblad van links georiënteerde intellectuelen en kunstenaars, waarin echter ook zo nu en dan kritische artikelen tegen de CPN verschenen - opgeheven werd, omdat de niet communistische redacteurs geen rechtstreeks ingrijpen van de partij in hun beleid duldden, was Wiessing degene, die met meer kracht dan de communistische redactieleden het partijstandpunt verdedigde. Naar zijn mening diende een nieuwe "Vrije Katheder" te worden uitgegeven, die geen oppositie-orgaan tegen de CPN mocht worden. Het blad had het communisme moeten dienen en propaganda behoren te voeren onder niet-communistische intellectuelen. Het is echter nimmer verschenen.

CPN-aanvallen op de oppositie.

Van CPN-zijde wordt de oppositie doorlopend fel bestookt. De beweringen van de oppositie dat De Groot zijn salaris als Tweede Kamerlid niet aan de partij zou afdragen en dat vooraanstaande partijgenoten zoals Brandenburg en Haken op hun sterfbed voor de slechte eigenschappen van De Groot gewaarschuwd zouden hebben, worden door de partijgetrouwen als laster van het laagste allooi van de hand gewezen.

In "De Waarheid" van 7 juni schreef De Groot een artikel tegen de oppositie getiteld: "Een addertje onder het gras". De Groot concludeert na enige artikelen in het eerste nummer van "De Brug" "gekraakt" te hebben:

Zij (Wagenaar c.s.) zeggen het niet, maar het is onvermijdelijk, dat zij uiteindelijk met pak en zak bij de PvdA terecht moeten komen, en niet bij de linksen maar bij de rechtsen. Voetje voor voetje komt het giftige addertje onder zijn listige camouflage te voorschijn. Hoe meer de rechtse groep de pas wordt afgesneden des te sneller zal zij gedwongen worden kleur te bekennen als een filiaal van het internationale revisionisme waarmee de reactie onze partij van binnen uit poogt te ontwrichten.

In "De Waarheid" van 13 juni verscheen een lang artikel waarin getracht wordt uit passages van het verslag van de Parlementaire Enquête Commissie, aangevuld met eigen interpretaties, aan te tonen dat Gerben Wagenaar in de oorlog de zaak van het communisme verraden heeft. Zo zou Wagenaar er aan hebben meegewerkt dat een zekere Van der Gaag, een "Shell-employé" van wie, aldus het artikel, bekend was dat

hij tot de Engelse Intelligence Service behoorde, de leiding van de communistisch georiënteerde verzetsbeweging RVV in handen kreeg. Van der Gaag zou zich in deze positie beijverd hebben het daadwerkelijke verzet van de RVV lam te leggen en een wapenstilstand met de fascistische bezetters tot stand te brengen.

Informatie-Bulletin om "laster" in De Brug te weerleggen.

Op de partijbestuurszitting van 31 mei/1 juni werd besloten tot "een reeks maatregelen ter bestrijding van de laster, die door de rechtse groep wordt verspreid en tot verdere ontmaskering van hun activiteit in het verleden en thans". Een van deze maatregelen is de uitgave door het partijbestuur van een Informatie-Bulletin. In de inleiding hiervan schrijft het partijsecretariaat dat besloten is op huisbezoek te gaan bij partijgenoten en lezers van "De Waarheid", die door de rechtse werden bewerkt. Daarbij kunnen dan alle leugens van de rechtse volledig weerlegd worden door controleerbare feiten, die ter beschikking van het partijbestuur staan. Vooral de aanvallen op De Groot moeten ontzenuwd worden. In het "Informatie-Bulletin" worden hiertoe een aantal gegevens voor de huisbezoekers verstrekt. "De Waarheid" leent zich hier minder voor, aldus het partijsecretariaat, omdat de krant er voor buitenstaanders onleesbaar door zou worden.

Daar de laster van de rechtse groep volgens het partijbestuur met "lik op stuk antwoorden" moeten worden ontzenuwd, wordt in het eerste nummer van het "Informatie-Bulletin" vrijwel uitsluitend gereageerd op de mei-uitgaven van het blad "De Brug" (dat in het vorige maandoverzicht werd besproken). Tegenover de kritiek van Gortzak, dat de belangrijkste vraagstukken niet in het partijbestuur werden besproken, stelt het "Informatie-Bulletin", dat in een ook door hem goedgekeurde resolutie, aangenomen in de partijbestuurszitting van oktober 1957, het dagelijks bestuur weer belast werd met de politieke leiding van de partij. Bovendien waren de besluiten van het dagelijks bestuur geheel in overeenstemming met de politieke lijn die door het partijbestuur was uitgestippeld.

De bewering dat De Groot de partij in 1945 had willen opheffen wordt een grove leugen genoemd, Dit besluit was genomen door de leiding die vanaf 1943 bestond en waar Paul de Groot buiten was gehouden. Koejemans, Reuter en Wagenaar maakten er wel deel van uit.

Over het beruchte artikel in "Politiek & Cultuur" van juni 1940, waarin De Groot op loyale samenwerking met de Duitse bezetters aandrong, wordt gezegd dat volgens de militaire overheid alle publicaties zonder voorcensuur mochten verschijnen, mits de zinsnede "zich correct tegenover de Duitse troepen te gedragen" er in voorkwam. Een passage uit het partijcongres van 1938 moet de anti-Duitse gezindheid van De Groot onderstrepen. Het "Informatie-Bulletin" vermeldt er niet bij dat dit congres plaats vond geruime tijd voor de totstandkoming van het zogenaamde Ribbentrop-Molotowpact, in augustus 1939, dat de taktiek van het wereldcommunisme ten aanzien van het nationaal socialisme geheel en al wijzigde. Als verdediging tegen de aantijgingen dat De Groot in de jaren 1925 - 1930 op heftige wijze het partijbestuur heeft bekritiseerd en zelfs uit de partij is getreden, brengt het "Informatie Bulletin" naar voren dat deze gebeurtenissen plaats vonden toen er nog geen marxistisch-leninistische partij in Nederland bestond. Bovendien was toen de communistische internationale in handen van trotskisten. Deze partijstrijd was geëindigd op het congres van 1930 waar De Groot in het partijsecretariaat werd gekozen en waar de opportunisten en trotskisten, waartoe toen ook reeds Henk Gortzak behoorde, uit de partijleiding werden gezet.

Ir. Rutgers ook contra De Groot ?

Vrijdag 6 juni publiceerde "De Waarheid" een door Ir. S.J. Rutgers vertaald interview van het Amerikaanse blad "Worker" met de secretaris van de Communistische Partij van de Verenigde Staten. Het CPN-dagblad gaf ook een passage weer uit een begeleidende brief, die Rutgers aan de redactie schreef. Hierin merkte hij op dit interview zo belangrijk te achten aangezien er uit blijkt dat rechtse en revisionistische afwijkingen een internationaal verschijnsel zijn, veroorzaakt door de druk van het imperialisme. Daartegenover staat de kracht van een juiste partijlijn zoals zij door het partijbestuur van de CPN wordt gevolgd op grond van de besluiten van het laatste congres.

Uit het interview blijkt overigens dat de Amerikaanse communisten niet alleen met revisionistische maar ook met links-sectarische afwijkingen te kampen hebben.

De 79-jarige Ir. Rutgers is een van de veteranen van de communistische beweging. Bij de stichting van de Communistische Partij Holland speelde hij een belangrijke rol. Hij verbleef kort na de Russische revolutie een aantal jaren in de Sowjet-Unie, waar hij actief aan de op-

bouw meewerkte. Ook al treedt hij de laatste jaren in de CPN niet meer op de voorgrond, hij heeft toch een zeker gezag in de partij.

De afgelopen maanden deden geruchten de ronde dat ook Ir. Rutgers de zijde van de oppositie had gekozen. Zijn woonplaats Amersfoort behoort tot de partij-afdelingen waar men het meest gekant is tegen de politiek van De Groot. Het is niet uitgesloten dat Rutgers bovengenoemd interview met de begeleidende brief aan "De Waarheid" zond om aan te tonen dat beide stromingen in de CPN zich aan fouten en afwijkingen van de vastgestelde partijlijn van het 18e CPN-congres van oktober '56 schuldig maakten, t.w. Wagenaar c.s. aan revisionistische en De Groot c.s. aan sectarische. "De Waarheid" zou dan echter alleen de afwijkingen naar het revisionisme hebben laten uitkomen.

Reactie op de terechtstelling van Nagy.

Kernelijk verheugd constateerde "De Waarheid" van 24 juni dat de poging om met de terechtstellingen van Nagy en Maleter de Hongaarse furie van november 1956 te doen herleven, smadelijk mislukt is. De bewering dat de terechtstelling van Nagy eerst door Moskou en later pas door Boedapest werd gegeven, berustte op een leugen. Volgens "De Waarheid" had deze leugen ten doel het houden van een topconferentie over atoomwapens te voorkomen.

F. Baruch schreef enige tijd daarvoor dat de internationaal georganiseerde fascistische putsch in Hongarije nimmer tot een dermate grote strijd zou zijn uitgegroeid, wanneer niet revisionistische elementen als Nagy zich aan het hoofd van de samenzwering hadden geplaatst. Nagy - die Baruch de Hongaarse vertegenwoordiger van Tito's revisionisme noemt - had een openlijk beroep op het Westen gedaan om het socialisme in Hongarije ten val te brengen en het kapitalisme te herstellen. Dit is de bekende muziek van het revisionisme zowel van Tito als van de groep Reuter-Branden. Maar overal volgt het revisionisme dezelfde lijn, die het Kaïnsteken van het imperialisme draagt. Daar het revisionisme een hulpmiddel van het imperialisme is, acht Baruch het noodzakelijk het met kracht te bestrijden en te verslaan.

De partij was - in sterke tegenstelling tot de reactie in niet-communistische kringen - door de bekendmaking van de terechtstelling van Nagy en Maleter in het geheel niet geschokt. Deze reactie wekt herinneringen op aan de ideologische hardheid waarmee de CPN op het neerslaan van de Hongaarse opstand in oktober/november 1956 door de

Sowjet-troepen reageerde. Zoals bekend was de CPN in november 1956 nog eerder dan de CPSU gereed met haar oordeel dat de opstand in Hongarije als een contra-revolutie moest worden gebrandmerkt.

Geen Waarheid Zomerfeest.

Het partijbestuur van de CPN heeft besloten dit jaar geen Waarheid Zomerfeest te organiseren. Tengevolge van de "late datum" van de gemeenteraadsverkiezingen zou de voorbereidingstijd te kort zijn geworden.

In de betreffende aankondiging wijst het partijbestuur er op, dat het Waarheid Zomerfeest in 1948, toen de verkiezingen op 7 juli vielen, ook geen doorgang kon vinden.

Aangezien het tijdstip van de verkiezingen in het algemeen nimmer van invloed is geweest op het al dan niet doorgaan van deze jaarlijkse "wapenschouw", lijkt het gebruikte argument min of meer gezocht. Traditiegetrouw is de dag van het zomerfeest altijd pas eind augustus/begin september. Een voorbereidingstermijn van ongeveer drie maanden is steeds voldoende gebleken. De gemeenteraadsverkiezingen vonden bovendien dit jaar slechts één dag later plaats dan in 1953, toen er wel een Waarheid Zomerfeest werd gehouden.

Een van de belangrijkste redenen voor het niet organiseren van het jaarlijkse festijn is zonder twijfel gelegen in de moeilijkheden veroorzaakt door het conflict in de CPN. De partijleiding vreest bovendien dat dit feest onder de huidige omstandigheden een organisatorisch en financieel débacle zal worden. De toeloop was de laatste jaren door het minder goede weer en het verlies van leden en aanhang al steeds minder geworden. Waarschijnlijk heeft het zomerfeest zichzelf door gebrek aan belangstelling - met name uit Amsterdam - overleefd.

In verband met de vrij grote uitgaven die aan de organisatie ervan moeten worden ten koste gelegd, is massale deelname een voorwaarde voor het welslagen.

De partijleiding zou met het afgelasten ook hebben willen voorkomen dat de groep Wagenaar de deelnemers aan het zomerfeest zou kunnen beïnvloeden, bijvoorbeeld door middel van een pamflettenactie.

Maand van de Pers.

Evenals vorige jaren zal in oktober een zogenaamde "maand van de pers" worden georganiseerd. In die periode zal nog meer dan anders de aandacht worden gevestigd op de betekenis van het dagblad "De Waarheid".

Er zullen dan gelden voor het instandhouden van het partij-orgaan worden ingezameld, terwijl tevens een speciale abonnee-werfactie zal worden gevoerd.

In verschillende plaatsen zullen feestelijke bijeenkomsten en filmvoorstellingen worden georganiseerd, die gedeeltelijk zullen samen-vallen met de jaarlijkse herdenking van de Russische Oktoberrevolutie van 1917.

Geldactie wordt voortgezet.

De lopende geldactie ten behoeve van de partij en "De Waarheid" en van het verkiezingsfonds wordt in de meeste districten voortgezet. In vele gevallen moeten nog de rekeningen van de laatste verkiezings-campagne worden betaald. De partijleiding hoopt dat de districten er in zullen slagen de hun in het kader van de geldactie opgedragen taken vóór 1 augustus te vervullen. Zo moet bijvoorbeeld het district Amster-dam nog f 18.000 inzamelen (taak f 90.000), het district Rotterdam f 6.500 (taak f 30.000) en Den Haag f 5.000 (taak f 22.000). Waar-schijnlijk zal hiervan niet veel meer terecht komen. De vacantiетijd draagt er niet toe bij de animo van de werkers te doen toenemen.

De financiële positie van de partij en haar instellingen is ove-rigens bepaald ongunstig. De met het oog op de verkiezingscampagne tijdelijk in loondienst van de partij/partijdistricten tewerkgestelde partijgenoten werden direct na de verkiezingen ontslagen. Mogelijk zal de benarde financiële situatie in de naaste toekomst leiden tot een nog sterkere afvloeiing van personeel in loondienst bij de verschillende instellingen van de CPN.

Ook op de "kleine posten" tracht de leiding voortdurend te be-zuinigen. Zo verzocht het dagblad "De Waarheid" bijvoorbeeld onlangs per rondschrijven aan zijn agenten voortaan het gebruikte paktouw terug te willen zenden. Dit zou een besparing van "enkele honderden guldens" per jaar opleveren.

Buitenlandse reizen.

Enige prominente CPN-ers vertoefden langere of kortere tijd in het buitenland. Paul de Groot en Marcus Bakker woonden namens de CPN het congres van de Tsjechoslowaakse CP bij, dat van 18-21 juni in Praag werd gehouden. Harry Verhey, de tweede algemeen secretaris van de CPN, vertrok 14 juni eveneens naar Tsjechoslowakije. Friedl Baruch,

lid van het dagelijks bestuur en fungerend hoofdredacteur van "De Waarheid", reisde daar eveneens heen, o.m. voor het ondergaan van een medische behandeling. Piet Bakker, onlangs tot lid van het dagelijks bestuur benoemd, vertrok op 26 juni in gezelschap van het partijbestuurslid Ah van Turnhout naar Duitsland. Zij vertegenwoordigden de CPN op de conferentie van vijftien communistische partijen, die van 27-29 juni in Berlijn plaats vond. Deze conferentie was gericht tegen "de agressieve politiek van de Amerikaanse en Duitse imperialisten" en tegen de atoombewapening van de Bondsrepubliek.

Nu het vacantieseizoen is aangebroken zal de reis-activiteit belangrijk toenemen. Vele CPN-ers zal de eer en het geluk beschoren zijn, al dan niet met hun gezin, de pelgrimage naar het socialistische vaderland of een van zijn "filialen" te mogen maken. De partijbestuurders Rinus Haks en Cor Meyer verbleven daar reeds met hun echtgenoten.

Partijcongres met Kerstmis?

De CPN-leiding onderzoekt de mogelijkheid het aangekondigde partijcongres op 25 en 26 december te houden. Het voordeel hiervan zou o.m. zijn dat vele afgevaardigden geen extra vrijaf behoeven te vragen. Nochtans schijnen talrijke partijgenoten er niet veel voor te voelen om de kerstdagen op een partijcongres door te brengen.

* * *

MANTELOORGANISATIES.

Vredesbeweging.

Nog altijd raketbases.

De campagne tegen de raketbases heeft zich in de afgelopen maand wat sneller ontwikkeld dan daarvoor, mede ten gevolge van de aansporingen tot het verzamelen van handtekeningen door diverse communistische organisaties tot hun leden gericht. "De Waarheid" was weer voortreffelijk op de hoogte van alle locale acties en hun resultaten. De organisatoren verklaarden, dat er al meer dan 30.000 handtekeningen zijn bijeengegaard op bouwwerken, in fabrieken en in stadswijken. Volgens dezelfde bron zijn vele bezochte personen bereid hun naam aan de actie te verbinden.

De Vredesbeweging was aanvankelijk van plan de eerste 25.000 handtekeningen met spoed aan de Regering door te zenden als "bewijs" van het feit, dat een belangrijk deel van het Nederlandse volk geen raketbases binnen onze grenzen wenst. Blijkbaar heeft men dit voor-nemen echter laten varen en zal een andere procedure worden gevolgd.

Het initiatiefcomité wil een bijeenkomst beleggen zodra men 50.000 handtekeningen heeft verzameld. Voor die vergadering zullen enige vooraanstaande personen, die de petitie eveneens hebben onder-tekend, worden uitgenodigd. De bedoeling is daar een delegatie samen te stellen en deze namens de 50.000 ondertekenaars naar "Den Haag" te zenden.

De leden van het landelijk. initiatiefcomité en die der plaat-selijke anti-raketbases-comité's hebben niet het meeste gedaan om de actie te doen slagen. Het initiatief-comité, dat vanzelfsprekend medewerking verleent, is momenteel niet het belangrijkste orgaan voor het welslagen van deze campagne. De plaatselijke comité's ervan bestaan nog slechts in enkele (grote) gemeenten en de resul-taten van hun activiteit zijn zeer wisselvallig.

Daarentegen hebben de CPN, de EVC, het ANJV en de NVB tamelijk intensief gewerkt, na de oproep van het partijbestuur der CPN van 1 juni om een maand lang zoveel mogelijk handtekeningen te verza-melen.

De strijd tegen de aanleg van raketbases in de westelijke landen wordt in communistische kringen van het hoogste belang geacht. Per slot van rekening is het voorstel van de NAVO om deze wapens in de verdediging op te nemen zowel politiek als militair van vrijwel even grote invloed als destijds het besluit om de West-Europese Unie te vormen (november 1954). In het bijzonder zijn de communisten beducht voor de Duitse Bondsrepubliek. Duitsland kan als militaire macht van betekenis een formidabele sta-in-de-weg zijn voor het Sowjet-Russische politieke spel in Europa en derhalve voor het prestige van Moskou in de wereld.

Vandaar dan ook dat men in het communistische kamp speciale maatregelen nodig acht om deze dreiging het hoofd te bieden. Van 27 tot 29 juni vond in Berlijn de reeds vermelde conferentie van vijftien communistische partijen plaats. Oorspronkelijk zou de conferentie in maart gehouden zijn, doch zij werd om onbekende redenen eerst uitgesteld tot begin juni en daarna nog eens tot het eind van die maand. Het gesprek ging in het algemeen over de "strijd voor de vrede", met als speciaal agendapunt de uitrusting van de Bondsrepubliek met atoomwapens. Een vertegenwoordiging van de CPSU was in Berlijn niet aanwezig.

De anti-raketbasescampagne der "voorstanders van de vrede" komt de communisten uitstekend van pas. Ook al is het verloop van de actie in Nederland, België etc. niet doorslaggevend, toch vormen deze nationale activiteiten een bijdrage voor de beïnvloeding van de publieke opinie. Van groter belang is al de internationale coördinatie, in het vorige maandoverzicht vermeld, welke zou kunnen uitmonden in een samenwerking tussen de "vredesstrijders" in België, Luxemburg en Nederland.

International Club.

De Wereldvredesraad (WVR) koesterde aanvankelijk het voornemen op de Wereldtentoonstelling te Brussel een paviljoen te openen. De organisatoren van de "Expo" weigerden hiervoor echter hun toestemming te verlenen.

Het te Wenen zetelende Internationale Instituut voor de Vrede (IIP)* - in feite het secretariaat van de WVR - besloot in plaats van het paviljoen in de stad Brussel een zgn. "vredeshuis" in te richten. De uitvoering van dit plan werd opgedragen aan Baron Antoine Albert

- Ghislain -

* International Institute for Peace.

Ghislain Allard, lid van de Wereldvredesraad. Deze stichtte de "International Club" aan de Avenue Louise 156. Zij werd 14 april geopend door Valentin Sorokin, vice-president van het IIP en secretaris van de WVR, geassisteerd door Emile Cavenaille, lid van de WVR, en door Chartur Narain Malviya, penningmeester van het IIP en secretaris van de WVR.

Het maatschappelijk kapitaal van de club zou 1.000.000 Belgische frs. bedragen, waarop het IIP en Baron Allard, c.s. elk voor de helft van het bedrag moeten hebben ingetekend.

De mogelijkheid lijkt niet uitgesloten, dat het IIP ook in andere delen van de wereld de oprichting van soortgelijke instellingen zal bevorderen.

De "International Club" te Brussel geeft voor de uitwisseling op sociaal, cultureel en economisch gebied te willen bevorderen. In werkelijkheid is zij een instrument van de WVR ten behoeve van de propaganda voor de vrede, de ontwapening en nucleaire vraagstukken. Statutair is bepaald, dat in de bestuursraad 4 tot 5 vertegenwoordigers van het IIP behoren zitting te hebben. De organisatoren hopen bij intellectuelen, die een bezoek aan de Wereldtentoonstelling brengen, belangstelling te wekken voor deze problemen. Men stelt zich voor in het clubgebouw bijeenkomsten in besloten kring te organiseren, waar personen uit verschillende landen de gelegenheid hebben met elkaar in discussie te treden. Men wil trachten vakverenigingsleiders voor deze bijeenkomsten te interesseren, in het bijzonder vertegenwoordigers van het "Internationaal Verbond van Vrije Vakverenigingen" (IVVV). De Club zal tevens een ontmoetingsplaats zijn van vertegenwoordigers van buitenlandse vredesbewegingen.

Voorts belasten de organisatoren zich met het verspreiden van literatuur uitgegeven door de Wereldvredesraad en zijn algemeen secretariaat, het Internationale Instituut voor de Vrede.

Vereniging van Oud-verzetsstrijders.

FIR-congres.

Het hoofdbestuur van de communistische vereniging "Verenigd Verzet 1940-1945" heeft op 1 juni 1958 een brief gezonden aan de besturen van de Nederlandse vereniging van ex-politieke gevangenen (NV Expoge) en Voormalig Verzet Nederland (VVN). De communistische functionarissen wijzen daarin op het "opdringend fascisme en het

gevaar van een atoomoorlog" en doen een dringend beroep op de geadresseerden om de eenheid in de verzetsbeweging, die na de oorlog verbroken werd, te herstellen.

"Verenigd Verzet 1940-1945" gaat daarbij zelfs zover een gemeenschappelijke afvaardiging van de "Nederlandse Verzetsorganisaties" naar het in november a.s. te houden derde congres van de communistische Fédération Internationale des Résistants (FIR) voor te stellen. Het hoofdbestuur meent, dat dit een belangrijke bijdrage zou betekenen in de strijd tegen het fascisme en voor de vrede, alsmede voor de verdere sociale zorg van de slachtoffers van het verzet. Inmiddels heeft men weinig vertrouwen in het welslagen van deze toenaderingspoging. Chris Smit, lid van de landelijke raad van Verenigd Verzet en hoofdredacteur van het verenigingsblad schrijft in "De Stem van het Verzet" van juni 1958, dat Verenigd Verzet van die zijde alleen maar vijandige geluiden gehoord heeft en zich daarom over de hoofden van die besturen heen tot de leden van die organisaties richt en hen vraagt wel belangstelling te tonen voor de vraagstukken, die het FIR-congres aan de orde zal stellen. "Wij stellen ons blad voor hen open en vragen hun discussiebijdrage", aldus Smit.

Deze openhartige verklaring toont de bedoeling van "Verenigd Verzet" aan om de aangeschreven besturen onder druk te zetten teneinde een voor de communisten gunstige reactie van de NV Expoge en VVN te forceren. Er zal in de komende maanden in de kolommen van "De Stem van het Verzet" wel gediscussieerd worden aan de hand van brieven van echte of verzonnen inzenders.

Eigen congres.

Ook "Verenigd Verzet 1940-1945" zelf zal eindelijk weer een congres organiseren en wel in de winter van 1958-1959, dus na het 3de congres van de FIR. In grote lijnen streeft men de doelen na, die ook in de FIR als belangrijk worden gezien en die met het bestaan van de vereniging als zodanig te maken hebben.

Het element van "veroudering" der organisatie speelt namelijk een grote rol. De leden komen grotendeels voort uit het verzet tegen de Duitse overweldiger gedurende de tweede wereldoorlog en velen zijn thans van middelbare leeftijd. Ruimte om nieuwe leden te winnen op de oude doelstellingen is er eigenlijk niet omdat de militaire tegenstander verdwenen is.

Toch willen de communisten hun organisaties van oud-verzetslieden nog niet ontbinden. Men poogt een nieuw program op te stellen, waardoor ook jongeren zich kunnen interesseren en dat toch mede beantwoordt aan de eisen van een oud-verzetsbeweging, een compromis tussen oud en nieuw. Men meent de oplossing gevonden te hebben door de Duitse kwestie opnieuw naar voren te brengen. De verderfelijke rol van het nazisme - die men voor de jongeren wil étaleren door lezingen te houden over de geschiedenis van de verzetsbeweging - zal gekoppeld worden aan de positie van het huidige West-Duitsland en de gevaren, die daardoor volgens de communisten de vrede bedreigen (heroprichting van de Wehrmacht, atoombewapening, aanleg van raket-bases).

Niet geheel ten onrechte bestaat hier en daar in de communistische verzetsorganisaties de gedachte, dat men door het nieuwe program wel heel dicht in de buurt van de Vredesbeweging komt. Door verandering van de doelstellingen komt men ook tot een zekere karakterwijziging van de organisatie. Indien dit plan doorgaat - het zal officieel ingeluid worden tijdens het 3de FIR-congres in november - zullen de verzetsorganisaties inderdaad een soort Europese sectie van de Wereldvredesbeweging worden, met de "Duitse kwestie" als specifiek agitatie-onderwerp, in zekere zin een duplicaat dus van de sluimerende "Mouvement International pour la Solution Pacifique du problème allemand" (Internationale Beweging voor de vreedzame oplossing van het Duitse vraagstuk).

Jeugdbeweging.

De geldnood van het ANJV.

Zoals alle communistische organisaties is ook het Algemeen Nederlands Jeugdverbond slecht bij kas. Na het begin april gehouden 7e ANJV-congres is de toestand zelfs zo verslechterd, dat het hoofdbestuur er eind mei toe moest overgaan een tweetal vrijgestelden te ontslaan. In een op 30 mei verschenen circulaire deed de vice-voorzitter Bart Schmidt hiervan mededeling aan de afdelingen. In verband met de financiële nood waarin het verbond verkeerde, had het hoofdbestuur besloten drastisch te bezuinigen. Als gevolg daarvan konden de dagelijkse bestuursleden Cor Maassen, vrijgesteld secretaris voor Rotterdam en Cees Hulst, voorlopig secretaris van het verbond, niet langer als bezoldigde functionarissen gehandhaafd worden. Om het aan het hoofdbestuur mogelijk te maken de werkzaamheden normaal voort te zetten, werden de afdelingen

o.m. opgeroepen de contributie van alle leden onmiddellijk af te dragen. Voorts werd de suggestie aan de hand gedaan om aan het hoofdbestuur een geld-bedrag ineens te schenken. Hierdoor zou het mogelijk worden de meest dringende schulden van het verbond te voldoen.

ANJV-acties tegen de aanleg van raketbases.

Op het jongste ANJV-congres stelde het hoofdbestuur dat het tot de taak van het verbond behoort om met inzet van alle krachten te verhinderen dat Nederland een basis zou worden voor Amerikaanse raketten en atoombommen. Inmiddels is een daarbij aangekondigde speciale uitgave van "Jeugd" verschenen, die geheel gewijd is aan de strijd tegen de aanleg van deze bases. Het blad is suggestief uitgevoerd, voor een deel in tweekleurendruk en tweemaal zo groot als normaal. In een kort artikeltje brengt de redactie naar voren, dat het doel van de uitgave ruinschoots is bereikt indien elke lezer vijf handtekeningen verzamelt voor de petitie tegen de aanleg van raketbases.

Voorts wilde het ANJV begin juli een jeugdvredestour organiseren. Met een groot aantal auto's moesten verschillende dicht bevolkte streken worden bezocht om op één dag een groot aantal handtekeningen voor de actie te verzamelen. Het valt te betwijfelen of het ANJV - gezien de precaire financiële toestand waarin het verkeert - dit plan effectief ten uitvoer zal kunnen brengen.

Vrouwenbeweging.

Rie Lips uit de NVB.

Het conflict tussen de partijleiding van de CPN en de Reuter-Brandsen groep is nu ook doorgedrongen in de Nederlandse Vrouwenbeweging. Als gevolg daarvan heeft het communistische Tweede Kamerlid Rie Lips-Odinot, die deel uit maakt van de oppositiegroep van de partij, als voorzitter van de NVB het veld moeten ruimen. Zij werd 29 mei jl. op een hoofdbestuursvergadering weggestemd, waarna zij als lid van de organisatie bedankte. Op genoemde vergadering - één dag na de gemeenteraadsverkiezingen - stelde Rie Lips haar positie in het hoofdbestuur aan de orde. Zij bracht daarbij naar voren dat haar van de kant van het NVB-secretariaat begin april de verzekering was gegeven dat zij als voorzitter van de NVB het vertrouwen van haar medebestuurleden bleef genieten, dus ook nadat zij als lid van het CPN-partijbestuur was afgezet. Men had er toen aan toegevoegd, dat haar positie in de NVB buiten

de meningsverschillen in de partij moest worden gehouden. Er bestond geen behoefte om in de vrouwenbeweging een zelfde situatie te scheppen als in de EVC was ontstaan. Rie Lips meende evenwel dat men haar sindsdien het werken in de organisatie steeds meer onmogelijk had gemaakt, zodat zij een uitspraak van het hoofdbestuur noodzakelijk achtte.

Bij de bespreking die daarop volgde gingen de leidende figuren in de NVB eensklaps tot de aanval over. Rie Lips werd onder meer verweten, dat zij haar taak als voorzitter niet naar behoren had vervuld. Zij zou reeds geruime tijd weinig activiteit aan de dag hebben gelegd. Als reden hiervoor werd opgegeven dat zij zich had aangesloten bij de oppositiegroep, waarvoor zij bovendien actief optrad. Voorts deed men haar het verwijt, dat zij niet alleen als persoon maar ook als voorzitter van de NVB de brief had ondertekend, die de oppositiegroep over het conflict in de CPN in april 1958 aan de communistische partijen in het buitenland had toegezonden. Ook werd medegedeeld, dat het onrechtmatig bezet houden van een parlamentszetel die aan de CPN toebehoort, de partij waarvan Rie Lips geen deel meer uitmaakt, het vertrouwen in haar bijzonder geschokt had.

Het hoofdbestuur sprak dan ook als zijn mening uit dat betrokkene niet langer als voorzitter gehandhaafd kon worden, aangezien haar aanwezigheid remmend op de ontwikkeling van de organisatie werkte.

Waarom het NVB-hoofdbestuur ten aanzien van zijn eerder ingenomen standpunt zo'n plotselinge ommezwaai maakte, valt niet met zekerheid te zeggen. De CPN zelf had reeds met Rie Lips afgerekend. Aanvankelijk was men echter bereid haar in de NVB ongemoeid te laten, mits zij zich daar politiek niet zou "misdragen". Waarschijnlijk heeft zij door haar vertrouwensmotie de groep-De Groot tot ingrijpen geforceerd, temeer omdat negen van de vierendertig NVB-hoofdbestuursleden zich al reeds aan de zijde van Rie Lips hadden geplaatst.

Activiteit van de CPN-oppositie.

Inmiddels heeft het maandblad van de oppositie "De Brug" in zijn juni-nummer niet nagelaten scherp te reageren op het gebeurde in de NVB. De gang van zaken rond het uittreden van Rie Lips wordt uitvoerig beschreven. Het initiatief tot het stellen van de vertrouwensmotie, zoals Rie Lips in de NVB-hoofdbestuursvergadering heeft gedaan, is kennelijk van de oppositiegroep uitgegaan. Wellicht had men gehoopt, dat zij er in zou slagen de meerderheid van de aanwezige hoofdbestuurders voor haar standpunt te winnen.

NVB-stertocht naar Lochem.

De gebruikelijke stertocht van de Nederlandse Vrouwenbeweging werd dit jaar op 24 juni gehouden. Ongeveer 800 deelnemers uit alle delen van het land trokken naar Lochem, het punt van samenkomst.

Namens het hoofdbestuur opende Annie Gelok-Walvius de bijeenkomst, waarna Heiltje de Vos-Krul in een redevoering veel aandacht besteedde aan de strijd voor de stopzetting van de atoomproeven, tegen het vestigen van raketbases en voor het verhogen van het levenspeil. Zij herinnerde aan de in het verleden gevoerde en met succes bekroonde strijd van de bouwvakarbeiders tegen loonsverlaging. Nu er in verband met de "zwarte lonen" opnieuw strijd te verwachten viel, zegde zij namens de NVB morele en materiële steun toe.

Aan het slot van de bijeenkomst werd een brief voorgelezen, die verzonden zou worden aan de Nederlandse regering en de Staten-Generaal. Daarin werd de regering verzocht invloed aan te wenden om Amerika en Engeland er toe te bewegen de proeven met atoombommen stop te zetten. Voorts werd gevraagd niet toe te staan dat Nederland een raketbasis zou worden.

Of de NVB-stertocht inderdaad het daverende succes is geworden waarover "De Waarheid" gewaagde, staat te bezien. Het blad sprak van ongeveer 900 bezoekers. De opkomst bleek in vergelijking met die van vorig jaar (1500) niet groot. De voorbereiding verliep niet vlot. Men had o.m. moeite met het vinden van een zaal. De deelneemsters hadden door tekort aan tijd niet kunnen sparen en het uittreden van Rie Lips heeft evenmin gunstig gewerkt.

* * *

VAKBEWEGING.

Communistische agitatiepogingen onder bouwvakarbeiders.

Een nieuwe CAO voor de bouwbedrijven, die voornamelijk ten doel heeft het uitbetalen van "zwarte lonen" in deze bedrijfstak tegen te gaan, trad op 16 juni in werking. Voor de communisten werd dit aanleiding de bouwvakarbeiders te bewegen daartegen in verzet te komen.

Reeds vóór het in werking treden van de CAO wezen zij herhaaldelijk op de daaraan verbonden gevaren. In dat verband verscheen bijvoorbeeld van de ABWB-bestuurder, tevens CPN-er, Arie Korlaar, een artikel onder de kop "Waakzaamheid geboden" in "De Waarheid" van 14 juni. Hij veroordeelt daarin de nieuwe loonopbouw volgens het werkclassificatie-systeem, waarvan aantekening wordt gehouden op een persoonsregistratiekaart. Deze loonregeling ademt een geest van verscherpte uitbuiting van de arbeidersklasse en past dienovereenkomstig geheel in het raam van de bestedingsbeperking. Voorts bestrijdt hij een sanctie-bepaling met boetes van f 25.- per dag voor het ontvangen of uitlokken van hogere lonen dan de vastgestelde. Met geen woord wordt in het artikel evenwel gerept over de voordelen van de nieuwe CAO-bepalingen, zoals bijvoorbeeld de hogere basisuurlonen, waardoor de sociale voorzieningen, die daarop zullen worden afgestemd, verbetering ondergaan.

Op 16 juni wekte de CPN met behulp van de ABWB/EVC-1958 de bouwvakarbeiders op door middel van actie-comité's stelling tegen de nieuwe CAO te nemen. Van de plaatselijke actie-comité's, die de partij begin 1958 in verband met een loonconflict in de Haagse bouwbedrijven had opgericht, bleef slechts het Amsterdamse als "landelijk bouwvak-comité" op papier intact.

Van een door de communisten beoogde algemene landelijke bouwvakactie is het tot nu toe niet gekomen. Slechts in enkele steden (voornamelijk in het Westen des lands) kwam het tot beperkte en kortstondige stakingen.

Den Haag en omgeving.

Onder leiding van een te Rijswijk opgericht comité, met aan het hoofd de EVC-voorzitter uit Dordrecht J. Verschuur, begonnen op 23 juni 's morgens circa 400 bouwvakarbeiders een demonstratietocht langs verschillende bouwwerken in Den Haag en omgeving. Het enthousiasme voor deze tocht was kleiner dan het comité verwacht had.

Slechts enkele honderden sloten zich bij de colonne aan. In de namiddag was het aantal demonstranten teruggelopen tot circa 300, dat zich verzamelde voor het Ministerie van Sociale Zaken. Men wilde een onderhoud met de minister. Een delegatie van vijf man werd te woord gestaan door een hoofdambtenaar, die hen er op wees dat de leiders der erkende vakbonden aan de tot stand koming van de CAO hadden medegewerkt. De tocht eindigde met een bijeenkomst op het Malieveld, waar Verschuur de aanwezigen adviseerde de volgende dag normaal aan het werk te gaan en hen opwekte over te gaan tot vorming van actie-comité's in de bedrijven.

Rotterdam.

Op 20 juni organiseerde de EVC een vergadering van bouwvakarbeiders, die door slechts 100 man werd bezocht. Plannen voor een directe actie werden niet gemaakt, omdat de aanwezigen daarvoor niet te bewegen waren. Een openbare vergadering van het OVB op 23 juni trok meer belangstelling; 550 personen. Op instigatie van de OVB-leider C.Oosterwijk koos de vergadering een plaatselijk actie-comité, waarin elf personen zitting namen, o.w. 3 OVB-ers, 2 EVC-ers, 1 NVV-er, 1 KAB-er en 1 ongeorganiseerde. De Rotterdamse EVC-bestuurder J. Mantel had geen succes met zijn poging om de vorming van dit plaatselijk actie-comité tegen te gaan. Hij propageerde de vorming van comité's per bedrijf.

Het onder leiding van het OVB gevormde comité adviseerde een stakingsactie vooralsnog van de hand te wijzen. Naar het zich laat aanzien heeft dit advies weerklank gevonden, want ongeregelde heden in de vorm van stakingen of zelfs demonstraties zijn tot nu toe in Rotterdam niet voorgekomen.

Utrecht.

Op 23 juni trokken ongeveer 300 bouwvakarbeiders langs de verschillende objecten. Naderhand sloten nog ongeveer 150 bouwvakkers zich bij de stoet aan. Tot deze demonstratie was besloten op een vergadering, die daags tevoren plaats had gevonden onder leiding van de EVC-1958, waar tevens het parool werd uitgegeven via strijdleidingen per bouwobject te komen tot vorming van een Utrechts comité.

"De Waarheid" van 24-6-58 schroefde deze staking van nog geen 500 man op tot een actie waaraan 5.000 arbeiders zouden hebben deelgenomen.

De EVC-1958 had voorts ter vergadering een plan opgesteld om op 27 juni in de ochtenduren een soortgelijke protesttocht te organiseren en in de middag en bloc naar Den Haag te gaan, waar bij de Regering protest zou worden aangetekend tegen de nieuwe CAO. Het is echter nog voorlopig bij plannen maken gebleven.

Amsterdam.

Het Amsterdamse bouwvakcomité leidde op 23 juni een openbare, door circa 1000 man bezochte bijeenkomst. Ingevolge een daar aangenomen besluit kwamen de volgende middag tussen een en twee uur duizend bouwvakarbeiders in groepen van respectievelijk 250, 500 en 250 man op 3 punten in de stad bijeen. Van deze verzamelplaatsen uit werden zij naar een centraal punt gedirigeerd. Daar heeft men besloten tot het zenden van een protesttelegram aan minister Suurhoff.

"Buitengewoon" EVC-congres van CPN-getrouwe groep.

Op 7 en 8 juni 1958 werd in Krasnapolsky te Amsterdam het door de "contact-commissie uit de EVC-bonden" georganiseerde congres gehouden. De leiding was toevertrouwd aan een presidium, dat in de plaats was gesteld van de sedert 18 maart fungerende "contact-commissie". Deze overdracht was gedaan om te voorkomen dat Reuter c.s. nog roet in het eten zouden kunnen gooien door ook de overige leden van de "contact-commissie" te dagvaarden. Met het oog daarop is het aanvankelijk de opzet geweest in het presidium een groot aantal minder bekende EVC-ers op te nemen en dit in totaal uit 31 man te doen bestaan. Naarmate de datum voor het congres naderde, is blijkbaar de vrees voor eventuele tegenacties van de zijde van het verbondsbestuur der "oude" EVC verminderd. Het presidium dat aan het congres werd gepresenteerd, bestond dan ook uit niet meer dan elf leden, allen vooraanstaande bestuurders.

Het congres werd bijgewoond door circa 250 personen, onder wie 202 stemgerechtigde EVC-ers. Een 20-tal door de afdelingen aangewezen afgevaardigden bleek niet te zijn verschenen.

Buitenlandse gasten waren niet aanwezig. Twee Tsjechische vakbondsfunctionarissen zijn voornemens geweest het congres bij te wonen. Hun werd echter geen visum verleend, omdat het congres bij de behandeling van de aanvraag al achter de rug was. Een Indonesische afgevaardigde van de SOBSI, die het congres had willen bijwonen, bleek niet tijdig genoeg in Amsterdam te zijn gearriveerd. Hem was overigens

door de Minister van Justitie verboden een spreekbeurt te vervullen.

Tijdens het congres kwamen wel verschillende begroetingstelegrammen van buitenlandse vakorganisaties binnen, nl. uit de USSR, Tsjechoslowakije, Italië (van de CGIL), Hongarije en de Duitse Democratische Republiek. In het telegram van de DDR werd de hoop uitgesproken dat de scheurmakers (bedoeld werden Reuter c.s.) de nederlaag zouden lijden. Het WVV-secretariaat, dat in april had toegezegd een waarnemer te zullen zenden, liet echter niets van zich horen.

Evenals bij vorige EVC-congressen waren ook ditmaal diverse vertegenwoordigers uit de Nederlandse communistische kring aanwezig. De voornaamste gasten waren de Tweede Kamerleden Paul de Groot, M. Bakker en C. Borst. De persagentschappen Tass en ANP en het dagblad "De Waarheid" hadden gevolg gegeven aan de uitnodiging de openbare zittingen bij te wonen.

Het congres werd geopend door P. Bakker, die voordien als secretaris van de "contact-commissie" was opgetreden. De volgende zittingen werden respectievelijk gepresideerd door C.F. Helmers, Alida van Dijk-Stol, H.G. Bijkerk en J.v.d. Wege en bij de sluiting opnieuw P. Bakker.

De congresrede werd uitgesproken door W. Hartog, voorzitter van de grootste EVC-bond, de ABWB. Uiteraard behandelde hij allereerst het conflict met het EVC-verbandsbestuur. Het congres was juist bijeengeroepen om met de groep Reuter c.s. af te rekenen. Conform de stellingen in de beschrijvingsbrief beschuldigde hij er de tegenpartij van dat zij haar positie in de EVC had misbruikt om "anti-communisme" te bedrijven. Niet het partijbestuur der CPN wilde, volgens Hartog, de EVC liquideren. De "rechtse groepering" zou integendeel het bestaan van de EVC als klassenstrijd voerende organisatie op het spel hebben gezet.

Na zijn speciale kijk te hebben gegeven op de sociaal-economische toestand in Nederland, deed hij het oude recept aan de hand: vorm actie-comité's en tracht op die wijze contacten met NVV-ers en ongeorganiseerden te leggen.

P. Bakker constateerde dat de congres-besluiten van 1952 en 1956 over toekenning van meer zelfstandigheid aan de aangesloten bonden niet waren geëffectueerd. Het oude verbondsbestuur was veeleer steeds sterker gaan domineren. Het congres besloot dan ook tot een aanzienlijke versobering in de opzet van de organisatie, speciaal wat het centrale apparaat betreft. Gelet op de gehavende financiën moet die inkrimping stellig ook als iets noodgedwongens worden gezien.

Nieuwe naam.

Om verdere juridische moeilijkheden met Reuter en Brandsen te voorkomen, werd op voorstel van Bakker besloten voortaan de naam "EVC-1958, aangesloten bij het Wereldvakverbond" te voeren. Ook uit een oogpunt van propaganda werd meermalen beklemtoond dat niet de groep Reuter-Brandsen, doch alleen de thans in het leven geroepen EVC-1958 het recht had organisatorisch het verband met het WVV voort te zetten.

Moties e.c.

Het congres verzond telegrafisch betuigingen van solidariteit aan de stakende buschauffeurs van Londen, aan de CGT te Parijs en de SOBSI in Indonesië. In een motie aan de Nederlandse Regering verzocht het congres geen raketbases in ons land te vestigen. Resoluties werden aangenomen over de organisatie en over eenheid van actie. Aan het WVV werd voorgesteld een tijdstip te bepalen waarop overal ter wereld, als protest tegen de atoombomproeven, het werk een half uur lang zal worden stilgelegd. Ook besloot het congres de banden met de communistische vredesbeweging nauwer aan te halen door de aanwijzing van een vertegenwoordiger in de Nederlandse Vredesraad. Vooruitlopend op een nader overleg met de NVR werd op het congres reeds een lid van het nieuw gekozen verbondsbestuur als gedelegeerde aangewezen.

In dit verband zij aangetekend dat ook het WVV nauw contact met de Wereld Vredes Raad onderhoudt. De algemeen secretaris van het WVV, Louis Saillant, is lid van de algemene raad van de WVR. Hij behoorde dit jaar tot de vijf personen, die met de "Stalin-prijs voor de Vrede" werden begiftigd.

Nieuw verbondsbestuur.

Op voordracht van de congresleiding werd een uit dertien leden bestaand verbondsbestuur gekozen. De dagelijkse bestuurders, in functie gekozen, zijn:

- W. Hartog, voorzitter;
- P. Bakker, secretaris;
- C.F. Helmers, penningmeester.

Zij vormen dus het secretariaat.

Hartog en Bakker worden geen vrijgesteld van het verbondsbestuur EVC-1958; zij blijven in loondienst van hun eigen bonden. Alleen Helmers zal door het verbondsbestuur worden bezoldigd.

De overige leden zijn: H. Bodde, M. Boshart, F. Brandse (Diaz Bauste), H.G. Bijkerk, Alida van Dijk-Stol, C. Haringa, A.A. Korlaar, J.C. van Loveren, F. Meis (afwezig: reis naar UESR), H. Schuur. Kort na afloop van het congres heeft het verbondsbestuur het secretariaat uitgebreid met twee leden, nl. F. Brandse (Diaz Bauste) en A.A. Korlaar.

Reorganisatie.

In tegenstelling tot de centrale blijven de namen van de aangesloten bonden ongewijzigd. Nagegaan zal worden of de kleinere bonden kunnen worden samengevoegd. Practisch alle bedrijfsbonden zijn of onder hun oude (CPN-getrouwe) hoofdbestuur, dan wel onder nieuw gekozen (eveneens uit volgelingen van De Groot bestaande) leiding in de EVC-1958 vertegenwoordigd.

Het nieuw op te richten bureau voor rechtsbijstand komt onder verantwoordelijkheid van een verbondsbestuurslid. De juridische leiding zal berusten bij Mr. Proper te Haarlem; de sociale en vakbondspolitieke leiding wordt toevertrouwd aan de in 1952 als EVC-voorzitter afgetreden Berend Blokzijl, die sedert enige jaren de rubriek voor sociale vragen in "De Waarheid" redigeert.

Vooraf de afgevaardigden van Rotterdam en enkele andere steden in Zuid-Holland zijn geporteerd geweest voor de verkiezing van Blokzijl in het nieuwe verbondsbestuur. De congresleiding verklaarde echter dat hij zijn candidatuur niet had aanvaard, aangezien "De Waarheid" hem niet kan missen.

Uit verschillende ingekomen voorstellen sprak de vrees voor een herhaling van een conflict als thans wordt uitgevochten. De wens werd dan ook uitgesproken de bevoegdheden van het verbondsbestuur te beperken. Het secretariaat zal ter zake juridisch advies inwinnen en deze kwestie eerst op het volgende "normale" congres aan de orde stellen, aangezien daarmee een wijziging van de statuten gemoeid is.

Daar momenteel de situatie dusdanig is dat het "oude" verbondsbestuur vrijelijk kan beschikken over de gebouwen in eigendom van de EVC, werd tevens voorgesteld op dit punt voorzieningen te treffen, opdat iets dergelijks in de toekomst niet meer kan voorkomen. Het verbondsbestuur zal ook hierover rechtskundig advies inwinnen en daarna deze kwestie op een hoofdbesturenvergadering ter tafel brengen.

De algemene hoofdbesturenvergadering, zo werd in een ander door het congres aanvaard voorstel vervat, heeft de beslissingsbevoegdheid inzake het ontslag van alle functionarissen in dienst van het verbondsbestuur.

Enkele voorstellen bewogen zich ook op het gebied van de publicaties. Het congres benoemde een commissie, welke moet nagaan of de uitgifte van een gecombineerd bedrijfsbondenblad mogelijk is. Dit zou een besparing van geld en werk betekenen. Anderzijds wordt daardoor de voorgenomen grotere zelfstandigheid van de bonden tegenover het centrale apparaat mogelijk weer illusoir.

"De Metaal" opende op 16 juni een nieuw kantoor aan de Prinsengracht 840. Het verbondsbestuur van de EVC-1958 trekt hier voorlopig bij in.

Het voormalige hoofd van de afdeling buitenland, Maurits Meyer, die door Reuter was ontslagen, werd door het congres in zijn vroegere functie hersteld. Hij heeft de opdracht gekregen een verslag van het congres in de Franse taal samen te stellen, met de bedoeling dit aan het WVV en de vakcentrale van de USSR toe te zenden.

Gemeend werd dat de EVC-1958 nu wel op de "gesaneerde" besturen van diverse bonden kan rekenen, doch dat de slag om de leden nog niet achter de rug is. Vrij veel leden hebben zich namelijk van het conflict afzijdig gehouden en geweigerd contributie te betalen. Een nog onbekend aantal leden heeft verder bedankt. Hoewel alle tekenen er op wijzen dat het "nieuwe" verbondsbestuur de grote meerderheid der leden achter zich heeft, moet deze aanhang toch aanzienlijk kleiner zijn dan die van de "ongedeelde" EVC per ultimo 1957.

Het congres droeg het kenmerk van zorgvuldige enschering. Alle discussianten toonden zich getrouwe volgelingen van de CPN-koers en stemden in met het voorgestelde roeyement van Reuter, Brandsen en Smid. Tijdens het congres heeft Paul de Groot niet het woord gevoerd, maar tevoren heeft hij zich intensief bezig gehouden met de samenstelling van het verbondsbestuur der EVC-1958 en vooral met de bezetting van het landelijk secretariaat. Hij kreeg vooraf inzage van de congresrede van Hartog en van andere congresstukken. Na beëindiging van het congres betuigde De Groot zijn tevredenheid met het verloop van zaken.

Reactie van de "oude" EVC.

De "oude" EVC reageerde met een verklaring die op 11 juni in sommige dagbladen werd geplaatst. De nieuwe groep, geleid door volgelingen van de CPN-secretaris P. de Groot, heeft op grond van haar "sectarische inslag" geen enkele levensvatbaarheid. De naam "EVC" wordt wederrechtelijk gebruikt en aangezien het hier een geheel nieuwe organisatie betreft, is de benaming "aangesloten bij het WVV" leugenachtig, aldus deze verklaring.

Hoewel de "oude" EVC zwaar gehavend is, blijkt zij de strijd niet te hebben opgegeven, al moest zij ook in juni meerdere bezoldigde bestuurders wegens gebrek aan kasmiddelen ontslaan. In juni werd nog een voorbereidingscommissie voor het op 1 en 2 november 1958 te houden statutaire 5e EVC-congres benoemd.

Het verbondsbestuur van de "oude" EVC heeft ook na het congres van de tegenstanders nog gepoogd de "concurrent" in de wielen te rijden. Aan de arrondissementsrechtbank te Haarlem werd verzocht het voeren van de naam "EVC-1958" te verbieden. De president wees deze eis in zijn uitspraak van 24 juni echter af. Hij was van oordeel dat de bewuste naamsgeving geen verwarring behoeft te veroorzaken.

Nationaal en internationaal facet.

De betekenis van het congres op 7 en 8 juni jl. ligt zowel in het nationale als het internationale vlak. De oprichting van een aparte nieuwe vakcentrale - de EVC/1958 - en de verkiezing van een verbondsbestuur voor deze organisatie vormen een zekere omlijsting en afronding van de scheuringsactie die de laatste maanden in de communistische vakbeweging door toedoen van de CPN werd gevoerd. De scheiding is hiermede tot op het hoogste centrale niveau doorgetrokken. Naast het oude EVC-verbondsbestuur (van Brandsen en Reuter) staat nu een nieuw volledig CPN-getrouw verbondsbestuur, dat als overkoepelend lichaam de strijd tegen de oude EVC kan bundelen en leiden.

Uit de naam "EVC/1958 - aangesloten bij het Wereldvakverbond" blijkt de opzet om door de stichting van een nieuwe vakcentrale, die zich bij het WVV zou moeten aansluiten, in de internationale communistische vakbeweging de oude EVC terzijde te stellen en op den duur uit te schakelen. De EVC-1958 moet voor het WVV en de daarbij behorende vakverenigingsinternationales (VVI's) het enig juiste contactadres in Nederland worden. Gedurende de afgelopen maanden was reeds getracht

- door -

door schriftelijke voorlichting en persoonlijk bezoek de WVV-leiding ervan te overtuigen dat Brandsen en andere hoofdbestuurders van de EVC niet meer als Nederlandse afgevaardigden in WVV-colleges behoren te worden beschouwd.

De conferentie in Berlijn, waar het WVV van 20 tot 22 juni een bijeenkomst van Europese vakorganisaties belegde om zich te beraden over de strijd tegen de atoomwapens, kan gezien worden als een belangrijk treffen tussen de EVC en de EVC-58. Beide organisaties waren daar vertegenwoordigd. Zij zullen in hun contact met het WVV-secretariaat wel getracht hebben de positie van de andere groep te ondermijnen en zichzelf als de ware Nederlandse vertegenwoordiging te doen gelden. Kennelijk heeft de WVV-leiding zich op dit ogenblik nog willen onthouden partij te kiezen in dit "nationale" conflict. Over de aansluiting van de EVC/1958 bij het WVV is nog geen beslissing genomen, zodat een officiële erkenning nog niet heeft plaats gevonden.

Het WVV heeft zich, ondanks tevoren door enkele zijner functionarissen terzake gedane toezeggingen, niet op het congres van 7 en 8 juni doen vertegenwoordigen en zich zelfs van schriftelijk contact onthouden. Niettemin werd ook de EVC/1958 voor de conferentie in Berlijn uitgenodigd, waarschijnlijk met de bedoeling de beide strijdende partijen te horen en indien nog mogelijk te herenigen.

De oude EVC was in Berlijn o.m. vertegenwoordigd door Brandsen. Hoewel deze sinds 1951 een der vice-voorzitters van het WVV is, heeft hij na de intrekking van zijn paspoort in augustus 1955 nimmer bijeenkomsten daarvan kunnen bijwonen. Van 15 april jl. af is Brandsen lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal geworden en weer in het bezit van een paspoort gesteld. Het is voor de oude EVC van grote betekenis dat Brandsen hierdoor in staat is het contact met het buitenland zelf mede te onderhouden. Brandsen, die op het 4e WVV-congres in oktober 1957 tot vice-voorzitter werd gekozen zal deze functie wel blijven bekleden. Het WVV kan hierin slechts op in de statuten voorziene wijze verandering brengen.

Het roeyement van Brandsen als lid van de CPN en het feit, dat hijzelf en zijn medestanders in de EVC worden beschuldigd van anti-communisme, mogen voor het WVV geen directe aanleiding zijn Brandsen, en met hem de oude EVC, terzijde te stellen of deze organisatie uit het Wereldvakverbond te stoten. Een dergelijk optreden zou de WVV-leiding moeilijkheden van propagandistische aard kunnen bezorgen,

omdat het WVV nog altijd pretendeert een internationale van progressieve - dus niet uitsluitend communistische - vakbondsorganisaties te zijn. Toch zal de EVC/1958 wel proberen om met hulp van de internationale partijrelaties van de CPN de zaak scherp te stellen en een beslissing tegen de oude EVC uit te lokken.

De WVV-leiding zal echter een besluit zo lang mogelijk willen uitstellen, waarbij mogelijk de verwachting wordt gekoesterd dat een der partijen er het bijltje bij neerlegt of dat partijen door overleg alsnog tot een oplossing komen. Het WVV koerst momenteel blijkbaar af op de laatste mogelijkheid. Het heeft beide EVC-groepen uitgenodigd voor een conferentie in Praag op 1 en 2 juli, waar het WVV zijn houding tegenover de Euromarkt wil bespreken en vaststellen. Mogelijk zal dit samentreffen in Praag door het WVV-secretariaat worden aangegrepen om een oplossing voor het conflict in de EVC te verkrijgen.

* * *

HOOFDSTUK III - OVERIGE GROEPERINGEN.Rechts-extremisme."Sorbe".

Steeds weer blijkt uit bepaalde verschijnselen, dat de voormalige nationaal-socialisten pogingen in het werk blijven stellen iets van hun verloren gegane invloed terug te winnen. Voorbeelden hiervan waren de "Europese Sociale Beweging" (ESB) - waarbij ook was aangesloten de "Nationaal Europese Sociale Beweging", de NESB van Paul van Tienen - en de afsplitsing van de ESB, de "Europäische Verbindungsstelle" (EVS).

Het voornaamste politieke doel van deze internationale neo-nazistische organisaties was het scheppen van een "verenigd Europa," onafhankelijk van Amerika en Sowjet-Rusland.

De ESB en de EVS, die de laatste tijd weinig of niets van zich laten horen, stellen zich beide op een anti-democratisch standpunt. De EVS is daarenboven uitgesproken anti-semitisch. Er zijn aanwijzingen, dat door een vorig jaar in Oostenrijk opgerichte organisatie overeenkomstige doelen worden nagestreefd. Het betreft hier de "Sozial-organische Ordnungsbewegung Europas", afgekort de "Sorbe". Deze beweging werd in juli 1957 te Graz opgericht door de Oostenrijker Theodor Soucek. Zij heeft niet alleen aanhangers in Oostenrijk maar ook in Duitsland en Zwitserland, waar reeds secties werden opgericht. Als "Kanzler" van de organisatie fungeert genoemde Soucek, die in de afgelopen maanden een propaganda-reis heeft gemaakt. Hij vervulde o.m. spreekbeurten in een aantal Duitse steden maar deed ook Parijs en Amsterdam aan. Het bezoek aan de hoofdstad van ons land is slechts terloops in "Europaruf", het maandblad van de "Sorbe", vermeld. Kennelijk werd de propaganda in Nederland in strikt besloten kring gevoerd.

Het reeds genoemde blad "Europaruf" draagt de ondertitel: "Organ der abendländischen Erneuerung". De doelstellingen van de "Sorbe" komen neer op het volgende:

Vereniging van Europa in een soevereine statenbond, die als een "Derde Macht" zal moeten fungeren tussen Amerika en Sowjet-Rusland. Onafhankelijk hiervan zal Europa dan weer kunnen beslissen over zijn eigen lot. Dit zal o.m. mogelijk zijn door het in acht nemen van een gewapende neutraliteit. Door een als sociaal-organisch betitelde ordening zal het mogelijk zijn een socialisme te verwezenlijken dat voldoet

aan de nationale behoeften. Daarbij zal geen sprake zijn van klassenstrijd, doch wel zullen aan de bevoorrechte positie van het kapitaal beperkingen worden opgelegd.

Deze weinig zeggende en vage doelstellingen zouden op zichzelf nog niet wettigen in de "Sorbe" een beweging te zien met een neo-nazistische tendens, resp. een organisatie geheel of ten dele bestaande uit voormalige nationaal-socialisten. Er zijn echter tal van aanwijzingen die deze opvatting wel aannemelijk maken, zoals hieronder nader zal worden uiteengezet.

De doelstellingen van de "Sorbe" vertonen een grote gelijkenis met die van de voormalige Werkgemeenschap Europa en de daaruit voortgekomen NESB, die ook als hun streven kenbaar hadden gemaakt de volken van het "avondblad" te verenigen in een "organisch Europa". Ook zij spraken zich uit voor een verenigd Europa, dat een zelfstandige buitenlandse politiek moest voeren, onafhankelijk van Washington en Moskou, onder afwijzing van het als een eenzijdige binding aan een der vreemde machten beschouwde Atlantisch Pact. Op economisch terrein tenslotte werd door de NESB gepleit voor een stelsel, dat zowel het kapitalisme als het communisme uitsloot.

Van de hand van de oprichter van de "Sorbe", Soucek, verscheen reeds in december 1956 een artikel in het neo-nazistische orgaan "Nation Europa", getiteld "Der Ruf nach Europa". In dit naar aanleiding van de Hongaarse opstand geschreven artikel is gesteld, dat militair ingrijpen door het Westen geboden zou zijn geweest om 100 miljoen Europeanen van de Sowjets te bevrijden. Het passieve optreden van het Westen moet volgens Soucek bij de eenvoudige Europeaan wel de mening doen postvatten "dat in Neurenberg de verkeerden zijn opgehangen".

Aandacht verdient voorts dat in "Europaruf" regelmatig advertenties verschijnen van het hiervoor reeds genoemde neo-nazistische orgaan "Nation Europa" en dat onder de boek aankondigingen mede enige werken van de echtgenote van Rudolf Hess werden vermeld.

Een der redacteurs van "Europaruf" is de Zwitser Erwin Vollenweider, eertijds een bekende figuur in de hiervoren vermelde internationale neo-nazistische groepering "Europäische Verbindungsstelle" (EVS). Vollenweider, in "Europaruf" aangeduid als Obmann van de Zwitserse "Sorbe"-sectie, is met Soucek als spreker opgetreden op propagandabijeenkomsten van de "Sorbe".

Het juni-nummer van "Europaruf" bevat een artikel (in het Duits) van de NSF-dichter George (Wilhelm) Kettmann. Deze tracht hierin aan te tonen dat de gemiddelde Nederlander te geld- en te gemakzuchtig is om Europees te denken en dat de grote wereldproblemen hem niet be-roeren voor zoverre hij hierbij niet rechtstreeks is betrokken.

Het meest opvallende van dit juni-nummer is evenwel dat naast de gebruikelijke Duitse uitgave een als Uitgave B aangeduid nummer is gedrukt, waarvan de gehele voorpagina in het Nederlands is gesteld. Ook hierin wordt gepleit voor een verenigd Europa, als "Derde Macht", dat zich buiten de militaire invloedssfeer van Oost en West dient te plaatsen door een verklaring van gewapende neutraliteit.

Zij, die zich op "Europaruf" willen abonneren, kunnen dit opgeven aan postbus 5055 te Scheveningen, nota bene het nummer van de Boekenim-portdienst Europa van de voormalige NESB-leider Paul van Tienen.

In verband met het vorenstaande zou nog kunnen worden gewezen op een vrij recente Britse publicatie (Gamma publications Ltd. Londen) over de Soucek-beweging. De Sociaal organische beweging, aldus de auteur, verschilt in zoverre van het nationaal-socialisme dat zij meer Europees en conservatief is. Maar haar herkomst en spraakgebruik zijn duidelijk te herkennen. Men zou zelfs aarzelen om alleen maar van semi-fascisme te spreken. De beweging toont een tendens tot verbrede-ning van het front en een neiging om enige slogans van de democratie te lenen teneinde uit het isolement te geraken.

Afgaande op de reeds bekende feiten is er alle reden om aan te nemen dat de Engelse auteur de "Sorbe" juist heeft getypeerd.

* * *

HOOFDSTUK IV - ACTIVITEITEN VAN INDONESIËRS, SURINAMERS, CHINEZEN, ETC.

De studententrek.

De in Nederland gevestigde Indonesische studenten vereniging "Persatuan Peladjar Indonesia" (PPI) maakte in het jongste nummer van haar orgaan "Ganeqa" de namen bekend van haar vertegenwoordigers in West-Duitse steden. Een en ander houdt verband met het hier meer-malen gesignaleerde feit, dat verscheidene Indonesische studenten Nederland hebben verlaten om ingevolge opdracht van de regering der Republiek Indonesia elders hun studie voort te zetten. Meerdere van hen gingen naar West-Duitsland.

Het is niet uitgesloten, dat er ook Indonesische studenten naar Praag zullen gaan, waar vijftig studiebeurzen beschikbaar zijn gesteld. Vanwege de Indonesische Vertegenwoordiging in Den Haag is dit laatste aan Indonesische studenten bekend gemaakt. Tot dusverre ontbreken aanwijzingen, dat Indonesiërs naar landen achter het IJzeren Gordijn zijn gegaan om verder te studeren.

Schepelingen.

De Indonesische schepelingen in dienst van de Rotterdamse Lloyd en van de Stoomvaartmaatschappij "Nederland" zijn nog steeds aan boord verenigd in secties van de bekende communistische vakbond "Sarikat Buruh Pelabuhan dan Pelajaran" (Indonesië). Van enige activiteit naar buiten is niets gebleken. Wel is de bestaande binding met de EVC wederom aan de dag getreden.

Handel met China.

In Nederlandse handels- en industriekringen is een opmerkelijk verhoogde interesse te constateren voor handel met de Chinese Volksrepubliek. Waarschijnlijk is dit een gevolg van de plaatsing van een handelsattaché op het kantoor van de Chinese Zaakgelastigde in Den Haag.

IUS-congres.

Van 4 tot 13 september zal in Peking de Internationale Unie van Studenten (IUS) congresseren. Uitnodigingen voor deelneming zijn mede naar Nederland verzonden. Van Praag af zullen voor een viertal studenten alle kosten voor rekening van een speciaal IUS-fonds komen.

Eind juni vond in Den Haag de oprichtingsvergadering plaats van een vereniging "Friends of Free China" een met Tsjang Kai-sjek sympathiserende groepering.

Stakingen overzicht juni 1958

<u>Bedrijf</u>	<u>Aanleiding</u>	<u>Inmenging Vakbonden</u>	<u>Resultaat</u>	V O L G N O
NV Overijsselse steenfabr. Scher- penhof, Terwolde	Andere tarief-rege- ling.	Directie had met de drie erkende bonden tevoren overleg gepleegd	De stakers wer- den ontslagen.	1.
Bouwobjecten te Delft.	Invoering nieuwe CAO.	EVC-1958 stook- te.	Geen.	2.
Bouwobjecten te Den Haag, Voorburg en Rijswijk.	Invoering nieuwe CAO.	EVC-1958 stook- te.	Geen.	3.
Bouwobjecten te Velsen.	Invoering nieuwe CAO.	EVC-1958 stook- te.	Geen.	4.
Bouwobjecten te Amsterdam.	Invoering nieuwe CAO.	EVC-1958 stook- te.	Geen.	5.
Bouwobject te Hoek van Hol- land.	Invoering nieuwe CAO.	EVC-1958 stook- te.	Stakers wer- den ontslagen.	6.
Bouwobjecten te Utrecht.	Invoering nieuwe CAO.	EVC-1958 stook- te.	Geen.	7.
Bouwobjecten te Zaandam.	Invoering nieuwe CAO.	EVC-1958 stook- te.	Geen.	8.

[illegible]

A G E N D A:

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
1 en 2 juli '58	WVV-conferentie over de Euromarkt.	Praag	WVV
14-20 juli '58	Congres vakbondsjeugd WVV.	Praag	WVV
16-22 juli '58	Wereldvredescongres.	Stockholm	WVR
20-28 juli '58	Intern. Architecten Congres.	Moskou	IUA
25-26 juli '58	3e Congres VVI-Textiel en Kleding.	Sofia	WVV
27-28 juli '58	3e Congres VVI-Leder.	Sofia	WVV
30-31 juli '58	Fusie-conferentie VVI's Textiel en Kleding en Leder.	Sofia	WVV
* 5-20 aug. '58	4e Wereldconferentie tegen A- en H-bommen.	Tokio	Jap.Raad
4-13 sep. '58	5e IUS-congres (studenten)	Peking	IUS
21-25 sep. '58	3e Intern. Beroepsconferentie VVI-Metaal.	Praag	WVV
* 26-27 sep. '58	Congres Chevofa.	Amsterdam	EVC
16-19 okt. '58	2e Wereldconferentie VVI-Land en Bosbouwarbeiders.	Boekarest	WVV
1 en 2 nov. '58	5e EVC-congres, georganiseerd door het Verbondsbestuur/EVC.	Amsterdam	EVC
28-30 nov. '58	3e Congres FIR (voormaligverzet)	Wenen	FIR
april 1959	11e Zitting Algemene Raad van het WVV.	China	WVV
26 juli/4 aug. 1959	7e Wereldjeugdfestival.	Wenen	WFDJ.

* = nieuw c.q. aangevuld.

* * *